



NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2016.gada 9.jūnijā

LĒMUMS Nr.135

Par administratīvās lietas Nr.AP/2015/1-26/16 izbeigšanu un mutvārdu aizrādījuma izteikšanu

Izskatot 2015.gada 30.decembrī uzsākto administratīvā pārkāpuma lietu par iespējamo Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.⁵ panta devītajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “TV3 Latvia”, reģ.nr. 40103065880 (turpmāk – TV3) programmā “TV3” (turpmāk – Programma), Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā: Padomes priekšsēdētāja A.Dulevska, Padomes locekļi: A.Dimants, D.Mjartāns, piedaloties TV3 pārstāvēm Ingūnai Sermolei un zvērinātai advokātei Ievai Azandai,

konstatē:

[1] Pārbaudot TV3 2015.gada 26.oktobrī iesniegtos Programmas ierakstus par laika periodu no 2016.gada 28.septembra līdz 2015.gada 4.oktobrim, Padome konstatēja (Padomes 2015.gada 30.decembra pārbaudes ziņojums Nr. P/2015/1-25/77 (turpmāk – Pārbaudes ziņojums) un 2015.gada 16.novembra monitoringa ziņojums Nr.118), ka:

[1.1] 2015.gada 28.septembra raidījumā “Gatavo 3 mežā” (pārraidīts plkst. 11:30:10 – 12:03:13) plkst. 11:31:57 – 11:32:00; 11:34:17 – 11:34:19; 11:36:18 – 11:36:20; 11:52:19 – 11:52:20 ir būtiski pietuvināti izvietoti “Latplanta” produkti savukārt plkst. 11:35:20 – 11:35:24; 11:36:49 – 11:36:53; 11:40:17 – 11:40:27; 11:41:01 – 11:41:05; 11:53:41 – 11:53:44; 11:59:39 – 11:59:43 ir būtiski pietuvināti izvietoti “Džiugas” produkti.

[2] Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk – EPLL) 1.panta 16.punkts noteic, ka: “*produktu izvietošana — jebkurš audio un audiovizuāls komerciāls paziņojums, kurā iekļauti produkti, pakalpojumi vai to preču zīmes, vai atsauces uz attiecīgajiem produktiem, pakalpojumiem vai to preču zīmēm un kurš tiek demonstrēts raidījumā par samaksu vai citu atlīdzību;*” un EPLL 45.panta otrā daļa noteic, ka: “*Raidījumi, kuros izvietoti produkti, **obligāti atbilst visām šādām prasībām:***”

1) raidījuma saturs un programma nekādā ziņā netiek iespaidoti tā, ka tiktu ietekmēta elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība un neatkarība;

2) raidījums atklātā veidā, īpaši ar speciālām preces vai pakalpojumus ieteicošām atsaucēm, neveicina preču vai pakalpojumu pirkšanu vai nomu;

3) raidījumā attiecīgais produkts nav pārmērīgi izcelts;

4) skatītāji ir skaidri informēti par produktu izvietošānu. Lai izvairītos no jebkādas skatītāja maldināšanas, raidījumos, kuros izvietoti produkti, tas pienācīgi tiek norādīts katra šāda raidījuma sākumā un beigās, kā arī tad, kad raidījumu atsāk pēc reklāmas pauzes. Šā punkta noteikumi attiecināmi uz tādiem raidījumiem, kurus veido pats audiovizuālais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis vai ar to vienā koncernā ietilpstoša sabiedrība vai kuri izveidoti pēc attiecīgā audiovizuālā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa vai ar to vienā koncernā ietilpstošas sabiedrības pasūtījuma;”

[3] Ievērojot minēto, Padome 2015.gada 30.decembrī uzsāka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā par iespējamo Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Kodekss) 201.⁵ panta devītajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

[4] Padome 2016.gada 17.februārī ir saņēmusi TV3 paskaidrojumus (vēstule Padomē reģistrēta ar Nr.01-09-1/204), kuros TV3 norāda tālāk minēto:

[4.1] Normatīvais regulējums neaizliedz veikt raidījumos izvietoto produktu pietuvināšanu, kā arī nenosaka ierobežojumus izvietotā produkta atrašanās proporcijai kadrā.

[4.2] Konkrētajā gadījumā nav pārkāpts produktu pārmērīgas izcelšanas aizliegums, jo produktu pietuvināšana raidījumā ir objektīvi iederīga, ievērojot raidījuma būtību un scenāriju.

[4.3] Produktu pietuvināšana palīdz skatītājiem izprast raidījuma vadītāja stāstīto par pagatavošanas procesu, sastāvdaļu pievienošanas veidu un iejaukšanu.

[4.4] “Latplanta” garšvielas un siers “Džiugas” ir daļa no pārtikas produktiem un sadzīves priekšmetiem, kas kalpo ārpus telpām novietotā galda noformēšanai. To kopums palīdz radīt priekšstatu, ka ārpus telpām atrodas tieši virtuves galds. Tādējādi izvietoto produktu pietuvināšana nebūtu uzskatāma par nepamatotu attiecībā uz raidījuma redakcionālo saturu.

[5] 2016.gada 23.maijā Padomes priekšsēdētāja A.Dulevska, piedaloties TV3 pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Ievai Azandai, sagatavoja administratīvā pārkāpuma protokolu RE Nr.000188, kurā tika konstatēti produktu izvietošānu noteikumu pārkāpumi TV3 Programmas 2015.gada 28.septembra raidījumā “Gatavo 3 mežā” (sk. 1.punktu), tādējādi pārkāpjot EPLL 45.panta otrās daļas 3.punktu, izdarot Kodeksa 201.⁵ panta devītajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[6] Lietas izskatīšanas laikā 2016.gada 9.jūnijā TV3 pārstāve zvērināta advokāte Ieva Azanda norādīja, ka uztur 2016.gada 17.februāra paskaidrojumos izklāstīto pozīciju (sk. 4.punktu). Lietas izskatīšanas laikā Padome demonstrēja TV3 pārstāvjiem raidījumu “Gatavo 3 mežā”, konkrētāk, norādot uz konstatētajiem EPLL pārkāpumiem. Lietas izskatīšanas laikā TV3 pārstāvji norādīja, ka saprot izdarīto pārkāpumu būtību un lūdz Padomi nepiemērot administratīvo sodu – naudas sodu.

Ievērojot konstatēto, Padome

secina:

[7] Programmā laika posmā no 2015.gada 28.septembra līdz 2015.gada 4.oktobrim pārraidīto saturu pierāda TV3 2015.gada 26.oktobrī iesniegtie ieraksti (vēstule Padomē reģistrēta ar Nr.01-09-1/1126) kopā ar programmas uzskaites žurnāla izrakstiem. Tādējādi minēto raidījumu saturs (sk. 1.punktu) uzskatāms par pierādītu.

[8] EPLL 1.panta 4.punktā audio un audiovizuāls komerciāls paziņojums tiek definēts kā *“reklāma televīzijā vai radio, sponsorēšana, televīzijas vai radio veikals, **produktu izvietošana** un citi audio, vizuāli vai audiovizuāli paziņojumi, kas ievietoti raidījumā, izvietoti pirms raidījuma vai pēc tā par samaksu vai citu atlīdzību vai pašreklāmas nolūkā un tieši vai netieši reklamē to personu preces, pakalpojumus vai tēlu, kuras veic saimniecisko darbību.”* Tā paša panta 16.punktā produktu izvietošana definēta, kā *“jebkurš audio un audiovizuāls komerciāls paziņojums, kurā iekļauti produkti, pakalpojumi vai to preču zīmes, vai atsauces uz attiecīgajiem produktiem, pakalpojumiem vai to preču zīmēm un kurš tiek demonstrēts raidījumā par samaksu vai citu atlīdzību.”*

[9] No iepriekš minētajām definīcijām izriet, ka produktu izvietošanas obligātās sastāvdaļas ir:

- tieša vai netieša personu preču, pakalpojumu vai tēlu, kuras veic saimniecisko darbību reklamēšana elektronisko plašsaziņas līdzekļu raidījumā iekļaujot produktus, pakalpojumus vai to preču zīmes, vai arī atsauces uz attiecīgajiem produktiem, pakalpojumiem vai to preču zīmēm;
- samaksa, vai cita atlīdzība par reklamēšanu.

[10] Padomes ieskatā, raidījumā “Gatavo 3 mežā” izvietojot Latvijā reģistrētās SIA “Orkla Foods Latvija” produktus – garšvielas “Latplanta” un Lietuvā reģistrētās AS “Žemaitijos pienas” produktus – siers “Džiugas”, kas tiek atkārtoti būtiski pietuvināti, tā pastiprināti skatītājiem liekot apzināti vai neapzināti vērst uzmanību uz šiem produktiem, konkrēti, tikai uz garšvielām “Latplanta” un sieru “Džiugas”, līdz ar to tiek reklamēta minēto kapitālsabiedrību darbība un to produkti.

[11] Raidījuma atteikuma titros norādīts, ka raidījuma “Gatavo 3mežā” atbalstītāji ir “Latplanta” un “Džiugas” (sk. 2016.gada 28.septembra Programmas ierakstu plkst.12:02:58 un 2015.gada 16.novembra monitoringa ziņojuma Pielikumu Nr.1). Līdz ar to Padome secina, ka par “Latplanta” un “Džiugas” produktu izvietošana ir saņemta samaksa vai cita atlīdzība.

[12] Ievērojot minēto (sk. 8.; 9.; 10.; 11. punktus), Padome secina, ka izvietotie SIA “Orkla Foods Latvija” un AS “Žemaitijos pienas” produkti TV3 Programmas raidījumā “Gatavo 3 mežā” atbilst EPLL 1.panta 16.punktā ietvertajai produktu izvietošanas definīcijai. Jāatzīmē, ka TV3 savos paskaidrojumos (sk. 4.punktu) atzīst, ka raidījumā “Gatavo 3 mežā” tiek veikta produktu izvietošana, tātad par to lietā strīda nav.

[13] Tā kā ir pierādīts, ka raidījumā “Gatavo 3 mežā” ir veikta produktu izvietošana, Padome norāda, ka nepieciešams pārbaudīt, vai ir ievērotas EPLL 45.panta otrās daļas prasības. EPLL 45.panta otrā daļa noteic, ka: ***“Raidījumi, kuros izvietoti produkti, obligāti atbilst visām šādām prasībām:***

1) raidījuma saturs un programma nekādā ziņā netiek iespaidoti tā, ka tiktu ietekmēta elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība un neatkarība;

2) raidījums atklātā veidā, īpaši ar speciālām preces vai pakalpojumus ieteicošām atsaucēm, neveicina preču vai pakalpojumu pirkšanu vai nomu;

3) raidījumā attiecīgais produkts nav pārmērīgi izcelts;

4) skatītāji ir skaidri informēti par produktu izvietošana. Lai izvairītos no jebkādas skatītāja maldināšanas, raidījumos, kuros izvietoti produkti, tas pienācīgi tiek norādīts katra šāda raidījuma sākumā un beigās, kā arī tad, kad raidījumu atsāk pēc reklāmas pauzes. Šā punkta noteikumi attiecināmi uz tādiem raidījumiem, kurus veido pats audiovizuālais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis vai ar to vienā koncernā ietilpstoša sabiedrība vai kuri izveidoti pēc attiecīgā audiovizuālā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa vai ar to vienā koncernā ietilpstošas sabiedrības pasūtījuma;”

[14] Raidījumā “Gatavo 3 mežā” Padome nekonstatē EPLL 45.panta otrās daļas 1.; 2.; 4. punktu pārkāpumus. Ievērojot TV3 sniegtos paskaidrojumus, Padome norāda:

[14.1] Programmā šā lēmuma 1.punktā norādītajās epizodēs būtiski pietuvināti izvietotie produkti, tādā veidā tos pārmērīgi izceļot. Padome piekrīt TV3 norādītajam, ka normatīvais regulējums *expressis verbis* (tiešā tekstā) neaizliedz veikt raidījumos izvietoto produktu pietuvināšanu un nenosaka ierobežojumus izvietotā produkta atrašanās proporcijai kadrā. Tomēr Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 3.punktā iekļautais jēdziens “pārmērīgi izcelts” ir ģenerālklausula jeb nenoteikts tiesību jēdziens, kura piepildīšana ar saturu veicama Padomei, piemērojot minēto tiesību normu.

[14.2] Produktu izvietojšanas jēdziens un produktu pārmērīgas izcelšanas jēdzieni Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā iekļauti, implementējot nacionālajos tiesību aktos 2010.gada 10.marta Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2010/13/ES “Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva”. Produktu izvietojšana nozīmē, ka kāda persona piedāvā samaksu par konkrētu preču izvietojšanu vai izmantošanu raidījumā, piemēram, raidījuma vadītājs izmanto noteikta zīmola apģērbu, par kura izmantošanu plašsaziņas līdzeklis saņem samaksu. Produktu izvietojšanai raksturīgs, ka atsauce uz produktu ir iestrādāta raidījuma darbībā.

Viena no galvenajām pazīmēm produktu izvietojšanai ir tā, ka produktu izvietojšana pēc būtības nedrīkst izmainīt plašsaziņas līdzekļa redakcionālo darbību, proti, nevar ietekmēt raidījuma saturu. Padome norāda, ka paša pārkāpuma raksturs (atkārtoti un ilgstoši pietuvināti “Latplanta” un “Džiugas” produkti) liecina, ka produktu izcelšana ir iecerēta kā raidījuma sastāvdaļa.

[14.3] Padome nepiekrīt TV3 norādītajam, ka nav notikusi pārmērīga izvietoto produktu izcelšana. Tā, piemēram, TV3, izvietojot produktus, kuri pēc būtības ir atbilstoši raidījuma būtībai, šādus produktus ierastā gadījumā nefilmētu īpaši pietuvinot un tādā veidā auditorijai radot skaidru priekšstatu par produktu izskatu. Īpaši izceļot minētos produktus TV3 tiešā veidā veicina minēto produktu atpazīstamību un auditorijai pasniedz kā neatņemamu pagatavojamo ēdienu sastāvdaļu.

[14.4] Pārmērīgas izcelšanas esamību raidījumā iespējams konstatēt izvērtējot izvietoto produktu (“Latplanta” garšvielas un siers “Džiugas”) un citu raidījumā izmantoto produktu attēlojumu salīdzinājumu. Tā, piemēram, par redakcionālu nepieciešamību attēlot izvietotos produktus, varētu liecināt arī citu produktu attēlošana, tos īpaši pietuvinot, izmantojot filmēšanas tehniskos līdzekļus. Tomēr no pārbaudītā raidījuma nav konstatējams, ka kādi citi produkti būtu līdzvērtīgi attēloti minētajā raidījumā. Līdz ar to konstatējams elektroniskā plašsaziņas līdzekļa nodoms sevišķi izcelt tieši “Latplanta” un “Džiugas” produkciju.

[14.5] No raidījuma rakstura secināms, ka īpašs “Latplanta” garšvielu un siera “Džiugas” attēlojums iekļauts tieši nolūkā sevišķi uzsvērt minēto produktu izmantošanu konkrētu ēdienu pagatavošanā. Padomei, izvērtējot programmas ierakstus, nešķiet ticams TV3 apgalvojums, ka īpašs produktu pietuvinājums ir izmantots sižetiskā attēlojuma pastiprināšanai. Nepārprotama un atkārtota preču zīmju attēlošana īpaši izkārtotās produktu ekspozīcijās liecina par nolūku sevišķi popularizēt izvietotos “Latplanta” un “Džiugas” produktus tos pārmērīgi izceļot, tādā veidā padarot īpaši pamanāmus.

[15] Ievērojot minēto, uzskatāms par pierādītu, ka TV3 vairākās epizodēs (sk. 1.punktu) būtiski pietuvinot raidījumā “Gatavo 3 mežā” izvietotos SIA “Orkla Foods Latvija” produktus – garšvielas “Latplanta” un AS “Žemaitijos pienas” produktu – sieru “Džiugas”, ir pārkāpusi EPLL 45.panta otrās daļas 3.punktu, attiecīgi izdarot Kodeksa 201.⁵ panta devītajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu – noteiktās kārtības pārkāpšana audio un audiovizuālo komerciālo paziņojumu sniegšanā vai izplatīšanā.

[16] Atbilstoši Kodeksa 21.pantam, ja ziņas par administratīvo pārkāpumu ir pietiekamas, lai konstatētu, ka izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija, kurai piekritīga lietas izskatīšana, ir tiesīga izbeigt uzsākto lietvedību un atbrīvot personu no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu.

Padome, apskatot pārkāpuma raksturu, konstatē, ka administratīvai pārkāpums ir uzskatāms par maznozīmīgu. Padome šādai pārkāpuma kvalifikācijai ņem vērā sekojošus lietas apstākļus:

[16.1] Administratīvā pārkāpuma lietvedība tika uzsākta, pamatojoties uz 2015.gada 30.decembra Pārbaudes ziņojumu. Pārbaudes ietvaros tika pārbaudīts viens raidījums "Gatavo 3 mežā", tātad pārkāpums ir īslaicīgs, ar epizodisku raksturu.

[16.2] Padome konstatē, ka viena raidījuma ietvaros pārmērīgi izceļot izvietots produktus, ir nodarīts minimāls kaitējums.

[16.3] Lietas izskatīšanas laikā, Padome konstatē, ka pārkāpuma izdarītājs ir sapratis izdarītā pārkāpuma būtību.

[16.4] Padome iepriekš nav konstatējusi pārmērīgu izvietoto produktu izcelšanu TV3 Programmā.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.pantu, 274.pantu, kā arī 275.panta pirmās daļas 2.punktu un trešās daļas 1.punktu Padome

n o l e m j :

- 1. Izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu Nr.AP/2016/1-26/16.**
- 2. Izteikt SIA „TV3 Latvia” reģ.nr. 40103065880 mutvārdu aizrādījumu un aicinājumu turpmākā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa darbībā ievērot normatīvo aktu prasības attiecībā uz produktu izvietojumu.**
- 3. Pieņemto lēmumu paziņot SIA „TV3 Latvia”.**

Padomes priekšsēdētāja

A.Dulevska

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 288.panta pirmo un otro daļu, kā arī 289.panta pirmo daļu, persona, kura saukta pie administratīvās atbildības, šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tās juridiskās adreses, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.